

Zoetwaterbiodiversiteit

Wat is zoetwaterbiodiversiteit?

Water is de basis van al het leven op aarde. Zonder zoet water kunnen mensen niet overleven. Meer dan 97% van al het water op aarde is zout water uit de oceanen. Ongeveer 3% is zoet water, en minder dan 2% daarvan zit boven de grond. Toch zijn deze gebieden ontzettend rijk aan fauna en flora. Zo leeft meer dan 40% van alle vissoorten ter wereld in zoetwater dat slechts 1% van het aardoppervlak uitmaakt! (Bron: FADA boek)

Water zelf is natuurlijk geen 'biodiversiteit'. Biodiversiteit is al het leven in en rondom dat water. Zoetwaterbiodiversiteit vinden we overal in het binnenland: in en rondom rivieren, meren, vijvers, bronnen, maar ook in grondwater, grottenmeren en moerassen. De biodiversiteit in zoetwatergebieden zorgt voor goederen en diensten die we als mens onmogelijk kunnen missen: de zuivering van water, de productie van voedsel, de strijd tegen overstromingen. Daarnaast gebruiken we zoet water voor tal van activiteiten zoals energieproductie, transport, recreatie en landbouw. Drinkbaar water is bovendien van cruciaal belang in de strijd tegen armoede. Als de zoetwaterbiodiversiteit in gevaar is, staat ons eigen voortbestaan op het spel.

Wat is het probleem?

Ondanks de inspanningen van de laatste jaren, gaat de biodiversiteit van zoetwatersoorten er sneller op achteruit dan die in alle andere milieus ter wereld. De groepen die relatief het grootste aantal bedreigde soorten kennen, zijn die groepen die afhankelijk zijn van zoetwatergebieden. Naar schatting is tussen 1970 en 2002, dus in slechts 30 jaar tijd, zo'n 55% van de zoetwaterbiodiversiteit verdwenen. (bron: MEA 2005)

Het probleem ligt vooral bij onszelf. Mensen hebben een enorme impact op zoetwaterbiodiversiteit. We gebruiken water voor al onze behoeften. Bovendien neemt onze bevolking exponentieel toe. Dat leidt op veel plaatsen tot vervuiling, overexploitatie en structurele veranderingen in het landschap, wat ook de zoetwaterbiodiversiteit zware schade berokkent. Landbouw heeft bijvoorbeeld een heel grote invloed op zoetwatergebieden: 70% van al het water dat wereldwijd al uit rivieren is gehaald, ging rechtstreeks naar landbouwactiviteiten.

En ook indirect tasten we de zoetwaterbiodiversiteit aan. We dragen immers voor een groot stuk bij tot klimaatverandering. Temperatuursverhoging, stijging van het zeeniveau en veranderingen in neerslagpatronen zijn een grote bedreiging voor de biodiversiteit in zoetwatergebieden. (bron: IPCC 2007) De mens is dus aanzet om actie te ondernemen.

Wat wil de COP 10 bereiken?

Het Secretariaat van het Verdrag inzake biologische diversiteit heeft voor het dossier 'zoetwaterbiodiversiteit' een werkprogramma opgesteld dat het behoud en duurzaam gebruik van de diversiteit in zoetwatergebieden moet stimuleren. Dat werkprogramma zal dit jaar grondig geëvalueerd worden op de COP 10. Volgens Catherine Debruyne, Belgisch piloot voor dit dossier, vertoont het werkprogramma nog redelijk wat gebreken in de implementatie. Door de herziening hoopt de EU dat die gebreken zullen worden aangepakt en het werkprogramma effectiever zal worden toegepast.

Een mogelijke piste bestaat eruit om meer zoetwatergebieden op te nemen als beschermd gebied. Daarnaast zou men willen komen tot een meer geïntegreerd beleid in zoetwatergebieden met respect voor de zoetwaterbiodiversiteit. Bedrijven en sectoren die actief zijn in zoetwaterzones moeten erkennen dat het ook hun verantwoordelijkheid is om op een duurzame manier om te gaan met de plaatselijke biodiversiteit. Om ten slotte beleidsmakers meer attent te maken op het belang van de zoetwaterbiodiversiteit, moet het werkprogramma nog meer mogelijkheden bieden om de economische waarde van de diensten van zoetwaterbiodiversiteit te bepalen. Aan diensten zoals de zuivering van water is moeilijk een geldwaarde vast te koppelen, maar het kan wel een indicatie geven en mensen wakker schudden.

En in België?

In België is in het verleden al veel actie ondernomen om de biodiversiteit in zoetwatergebieden te beschermen. Ons wettelijk kader is vrij goed ontwikkeld, vooral door de toepassing van de Europese richtlijnen voor Natura 2000-gebieden, een Europees netwerk van beschermde natuurgebieden, en de Europese Kaderrichtlijn die bepaalde eisen stelt aan de waterkwaliteit.

Toch zijn we er nog lang niet. Het groot probleem in België is dat we een heel dichtbevolkt land zijn en dus in verhouding zeer veel gebruik maken van onze

zoetwatergebieden voor bijvoorbeeld industrie of transport. Dat oefent een heel zware druk uit op de Belgische zoetwaterbiodiversiteit. We moeten dan ook inspanningen blijven leveren om de waterkwaliteit in onze waterlopen en andere zoetwatergebieden te verbeteren.

Piloot: [Catherine Debruyne](#)

Bron: www.cbd.int

Voor meer informatie over Natura 2000 in België en Europa:

www.inbo.be

natura2000.wallonie.be

ec.europa.eu/environment/nature

